

תלמוד בבלי מסכת יומא דף סט/ב

דתניא היכן קורין בו בעזרה רבי אליעזר בן יעקב אומר בהר הבית שנאמר ויקרא בו לפני הרחוב אשר לפני שער המים ואמר רב חסדא בעזרת נשים ויברך עזרא את ה' האלהים הגדול מאי גדול אמר רב יוסף אמר רב שגדלו בשם המפורש רב גידל אמר ברוך ה' אלהי ישראל מן העולם ועד העולם אמר ליה אביי לרב דימי ודילמא שגידלו בשם המפורש אמר ליה אין אומרים שם המפורש בגבולים ולא והכתיב ויעמד עזרא הספר על מגדל עץ אשר עשו לדבר ואמר רב גידל שגדלו בשם המפורש הוראת שעה היתה ויצעקו אל ה' אלהים בקול גדול מאי אמור אמר רב ואיתנימא רבי יוחנן בייא בייא היינו האי דאחרביה למקדשא וקליה להיכליה וקטלינהו לכולהו צדיקי ואגלינהו לישראל מארעהון ועדיין מרקד בין כלום יהבתיה לן אלא לקבולי ביה אגרא לא איהו בעינן ולא אגריה בעינן נפל להו פיתקא מרקיעא דהוה כתב בה אמת אמר רב חנינא שמע מינה חותמו של הקדוש ברוך הוא אמת אותיבו בתעניתא תלתא יומין ותלתא לילואתא מסרוהו ניהליהו נפק אתא כי גוריא דנורא מבית קדשי הקדשים אמר להו נביא לישראל היינו יצרא דעבודת כוכבים שנאמר ויאמר זאת הרשעה בהדי דתפסוה ליה אשתמיט ביניתא ממזייא ורמא קלא ואזל קליה ארבע מאה פרסי אמרו היכי נעביד דילמא חס ושלוס מרחמי עליה מן שמיא אמר להו נביא שדיוהו בדודא דאברא וחפיוהו לפומיה באברא דאברא משאב שאיב קלא שנאמר ויאמר זאת הרשעה וישלך אתה אל תוך האיפה וישלך את אבן העופרת אל פיה אמרו הואיל ועת רצון הוא נבעי רחמי איצרא דעבירה בעו רחמי ואמסר בידיהו אמר להו חזו דאי קטליתו ליה לההוא כליא עלמא חבשוהו תלתא יומי ובעו ביעתא בת יומא בכל ארץ ישראל ולא אשתכח אמרי היכי נעביד נקטליה כליא עלמא ניבעי רחמי אפלגא פלגא ברקיעא לא יהבי כחלינהו לעיניה ושבוהו ואהני דלא מיגרי ביה לאיניש בקריבתה במערבא מתנו הכי רב גידל אמר גדול שגדלו בשם המפורש ורב מתנא אמר האל הגדול הגבור והנורא והא דרב מתנא מטייא לדברי יהושע בן לוי דאמר רבי יהושע בן לוי למה נקרא שמן אנשי כנסת הגדולה שהחזירו עטרה ליושנה אתא משה אמר האל הגדול הגבור והנורא אתא ירמיה ואמר נכרים מקרקרין בהיכלו איה נוראותיו לא אמר נורא אתא דניאל אמר נכרים משתעבדים בבניו איה גבורותיו לא אמר גבור אתו אינהו ואמרו אדרבה זו היא גבורת גבורתו שכובש את יצרו שנותן ארך אפים לרשעים ואלו הן נוראותיו שאלמלא מוראו של הקדוש ברוך הוא היאך אומה אחת יכולה להתקיים בין האומות

ספר משלי פרק כד

(כג) גם אלה לחכמים הפך פנים במשפט בל טוב:

ביאור הגר"א - משלי פרק כד פסוק כג

כי אנשי כה"ג הם הם הסדירו הנ"ך ובתהילים שנאמר ע"פ דוד ברוה"ק סדרו שמה ג"כ שארי ענייני השבח וההודאה לאל יתברך אשר חובר ע"י שארי אנשים ברוה"ק ובראש אותן הדברים כתבו שם המחברו כמו מזמור לאסף ותפלה למשה ודומיהן וכן במשלי אספו בו כל החכמות והמוסר הנוגע לעבודת ה' יתברך ובסוף הספר קבעו דברי אגור וגם דברי למואל כמ"ש לקמן והוה שאמר כאן גם אלה לחכמים כלומר חכמים חיברו זה ברוה"ק ולכן אמר אח"כ גם אלה משלי שלמה לפי שהפסיק בדברי שארי החכמים

ספר דרך חיים - פרק א משנה א

וחלקי החכמה הם שלשה והם חכמה ובינה ודעת שהם נזכרים בכל מקום בכתוב, וכאשר ראו חסרון הדור בחכמה באו אנשי כנסת הגדולה ותקנו כל שלשתן, דהיינו החסרון שיש בחכמה והחסרון שיש בבינה והחסרון שיש בדעת כמו שהם כתובים בכתוב (שמות ל"א) ואמלא אותן בחכמה ובתבונה ובדעת ועוד כתיב (משלי ג') ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה בדעתו תהומות נבקעו. ותמצא בני אדם שהם טועים בחכמה שסברתם הפך הסברא האמיתית, ויש בני אדם אף כי יש להם סברא ישרה ונכונה, וכאשר הם באים להבין דבר מתוך דבר על ידי פלפול יש להם חסרון, והראשון נקרא חכמה שהוא סברת הלב, והשני הוא הפלפול ונקרא בינה שמוציא דבר מתוך דבר על ידי פלפול, ויש בני אדם חסרים דעת שאין יודעים דבר. וכנגד זה הזהיר על אלו ג' דברים, כי הדין תולה בסברא בלבד ואין לך דבר יותר בחכמה כמו הדין, כמו שאמרו (ב"ב קע"ה ע"ב) אין לך מקצוע בחכמה כמו דיני ממונות

וצריך להזהיר שלא יבא לטעות בסברת הלב, ולפיכך אמר הווי מתונים בדין. וכנגד החסרון שמגיע בפלפול החכמה וזהו מדריגה אחרת, על זה אמר והעמידו תלמידים הרבה עד שלא יבא לטעות בפלפול החכמה. והשלישי לא תליא לא בסברא ולא בפלפול רק כנגד מי שהוא נעדר הידיעה עד שאין לו ידיעה, ואם אין אתה עושה למי שהוא חסר הידיעה סייג לתורה הוא בא לעבור המצות ועל זה אמר ועשו סייג לתורה, ואלו ג' דברים הם כנגד החכמה ובינה ודעת שנוכרו בכל מקום ובאלו שלשה דברים תקון הכל, הדין שהוא תולה בסברת הלב כמו שאמר הווי מתונים בדין, תקון פלפול התורה כמה שאמר והעמידו תלמידים הרבה כי על ידי זה יבואו לפלפול התורה, ותקון הטעות מה שמגיע מן חסרון הידיעה שלא יבא לעבור על דברי תורה כמה שאמר ועשו סייג לתורה, כי אלו ג' דברים כוללים תיקון האדם לגמרי, כאשר יש כאן חסרון הן בחכמה הן בבינה הן בדעת:

משנה מסכת אבות פרק א

(ב) שְׁמַעוֹן הַצַּדִּיק הָיָה מְשִׁיבֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה. הוּא הָיָה אוֹמֵר, עַל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד, עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוֹדָה וְעַל גְּמִילוּת הַסְּדִים:

תלמוד בבלי מסכת יומא דף סט/א

והתניא בעשרים וחמשה [בטבת] יום הר גרזים [הוא] דלא למספד יום שבקשו כותיים את בית אלהינו מאלכסנדרוס מוקדון להחריבו ונתנו להם באו והודיעו את שמעון הצדיק מה עשה לבש בגדי כהונה ונתעטף בבגדי כהונה ומיקירי ישראל עמו ואבוקות של אור בידיהן וכל הלילה הללו הולכים מצד זה והללו הולכים מצד זה עד שעלה עמוד השחר כיון שעלה עמוד השחר אמר להם מי הללו אמרו לו יהודים שמרדו בך כיון שהגיע לאנטיפטרס זרחה חמה ופגעו זה בזה כיון שראה לשמעון הצדיק ירד ממרכבתו והשתחוה לפניו אמרו לו מלך גדול כמותך ישתחוה ליהודי זה אמר להם דמות דיוקנו של זה מנצחת לפני בבית מלחמתי